

Unele aspecte practice privind organizarea  i func ionarea autorit  ilor publice locale  n municipiul Chi in u

Anatol BABAIANU,
masterand, Academia de Administrare Public  de pe l ng  Pre edintele Republicii Moldova

SUMMARY

Local government is the main element in solving local problems, playing a key role in the development of municipalities and providing necessary public services to their citizens. Chisinau administration requires special attention since it is the capital of Moldova.

Administrația publică locală este elementul principal în solu ionarea problemelor de interes local, juc nd un rol-cheie în dezvoltarea unit  ilor administrativ-teritoriale  i în asigurarea serviciilor publice necesare cet  enilor acestora.

Totodată, dacă este vorba de municipiul Chișinău, atunci administrația publică municipală nu reprezintă doar cheia pentru solu ionarea problemelor de interes local, ci  i de interes republican, din simplul motiv că majoritatea absolută a proceselor economice, culturale, politice, sociale  . a. au loc, a a sau altfel, în municipiul Chișinău, datorită faptului că municipiul nostru este capitala ării.

Administrația publică locală este totalitatea autorităților publice locale constituite, în condi iile legii, pentru promovarea intereselor generale ale locuitorilor unei unit  i administrativ-teritoriale.

Potrivit art. 110 din Constitu ia Republicii Moldova, [2] teritoriul Republicii Moldova este organizat, sub aspect administrativ, în sate, ora e, raioane  i unitatea teritorială autonomă Găgăuzia.  n condi iile legii, unele ora e pot fi declarate municipii. Statutul capitalei Republicii Moldova, municipiul Chișinău, se reglementează prin lege organică.

Administrarea publică în unit  ile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, descentralizării serviciilor publice, eligibilit  ii autorităților publice

locale  i consultării cet  enilor în probleme locale de interes deosebit.

Autorit  ile administrației publice locale beneficiază de autonomie decizională, organiza ional , gestionară  i financiară, au dreptul la ini iativ  în tot ceea ce prive te administrarea treburilor publice locale, exercit ndu- i, în condi iile legii, autoritatea în limitele teritoriului administrat.

Conceptul autonomiei locale în defini ia Cartei Europene a Autonomiei Locale [1] din 15.10.1985, ratificată prin hot r rea Parlamentului Republicii Moldova nr. 12-XIII din 16.07.1997, reprezintă dreptul  i capacitatea efectivă ale colectivit  ilor locale de a rezolva  i de a gira în cadrul legii, sub propria lor răspundere  i în favoarea popula iei, o parte importantă din treburile publice. Acest drept este exercitat de consilii sau adunări compuse din membrii ale i prin vot liber, secret, egal, direct  i universal  i put nd dispune de organe executive responsabile în fa a lor.

Potrivit Legii nr. 436 din 28.12.2006, [4] administrarea publică a municipiului Chișinău se realizează de către consiliul municipal, consiliile sectorale, or  ene ti  i s te ti (comunale), ca autorități deliberative,  i de către primarul general al municipiului Chișinău, primarii sectoarelor, satelor (comunelor)  i ora elor, ca autorități executive.

Administrația publică a municipiului Chi-

șinău este reglementată în cap. VII din legea menționată, cu excepția prevederilor art. 55-58 referitoare la organizarea și funcționarea autorităților administrației publice ale sectoarelor municipiului Chișinău, care se vor aplica de la data stabilită a alegerilor locale generale din anul 2015. Prin urmare, organizarea și funcționarea Consiliului municipal Chișinău și a Primarului general de Chișinău se reglementează, în mod corespunzător, de prevederile legii nr. 436 din 28.12.2006 referitoare la autoritățile administrației publice locale de nivelurile întâi și al doilea, precum și de prevederile Legii privind statutul municipiului Chișinău.

În redacția legii nr. 436 din 28.12.2006 [4] autoritățile administrației publice locale prin care se realizează autonomia locală în sate (comune), orașe (municipii) sunt consiliile locale, ca autorități deliberative, și primarii, ca autorități executive. Aceeași lege definește noțiunea de **consiliu local** drept autoritate reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi sau al doilea, aleasă în vederea soluționării problemelor de interes local, iar noțiunea de **primar** ca autoritate reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Din definițiile expuse în legea nr. 436 din 28.12.2006 [4] concluzionăm că ambele instituții sunt autorități reprezentative ale populației, însă una din ele, **consiliul local**, este investit cu drept deliberativ, iar cealaltă instituție, **primarul**, cu drept executiv, fiind subordonată consiliului local.

Concluzia dată poate fi confirmată prin compararea competențelor de bază ale consiliului local [art. 14, 43] și atribuțiilor de bază ale primarului reglementate în art. 29 din legea nr. 436 din 28.12.2006, precum și cele reglementate de Legea privind statutul municipiului Chișinău, [5] conform căror primarul asigură executarea deciziilor consiliului local și care prezintă consiliului local anual sau, ori de câte ori este necesar, rapoarte cu privire la situația social-economică a comunității, totodată, primarul prezintă, la cererea consiliului local, informații despre executarea deciziilor adoptate de

consiliu, alte informații despre activitatea sa de exercitare a anumitor atribuții ce îi revin potrivit legii.

Același lucru distingem și din prevederile art. 3 din Legea nr. 768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local [7] care indică asupra faptului că în unitatea administrativ-teritorială respectivă alesul local este persoană oficială, el fiind reprezentantul autorității deliberative sau executive din administrația publică locală.

Din contextul celor expuse desprindem faptul că de autonomie locală se bucură unitățile administrativ-teritoriale în raport una față de alta, precum și față de autoritățile publice centrale, prin intermediul consiliului local și primarului în calitatea lor de subiecți ai autonomiei locale care urmează să-și desfășoare activitatea în comun în limitele legii.

În acest sens, pe de o parte, norma legală indică expres că primarul este autoritate executivă a consiliului, adică se află în subordonarea acestuia, pe de altă parte, primarul se bucură de dreptul de inițiativă asupra problemelor de interes local, inclusiv la propunerea primarului convocându-se ședința consiliului care îl pune pe picior de egalitate cu consiliul local și, în același timp, primarul se află în drept să conteste actele consiliului local [art. 20, alin. (4) din Legea nr. 436 din 28.12.2006], fapt ce îl plasează pe acesta pe o treaptă superioară față de consiliu. Mai mult ca atât, însăși legea care stabilește și reglementează modul de organizare și funcționare a autorităților publice locale (nr. 436 din 28.12.2006), conține norme contradictorii, de exemplu: în art. 20, alin. (4) legiuitorul permite primarului, în cazul în care acesta consideră că decizia consiliului local este ilegală, să sesizeze Oficiul teritorial al Cămarilor de Stat și/sau instanța de contencios administrativ, pe când art. 66, alin. (2) din aceeași lege, prevede că în cazul în care consideră că decizia consiliului local este ilegală, primarul poate solicita Oficiului teritorial al Cămarilor de Stat efectuarea unui control al legalității.

Referindu-ne la divergențele din cadrul Legii nr. 436 din 28.12.2006, este necesar să atragem atenția asupra contradicțiilor dintre legea menționată și Legea privind statutul municipiului Chișinău. Amintim ca acesta a

fost aprobat încă în 1995, iar ultima modificare datează cu anul 2000, an din care Legea administrației publice locale, care a constituit baza acestuia, a fost schimbată în repetate r nduri. De i ultima redac ie a Legii privind administrația publică locală prevede expres necesitatea ajustării cadrului legal  i armonizarea legisla iei din domeniu în vigoare cu prezenta lege, p n  la moment acestea nu au fost realizate, iar Legea privind statutul municipiului Chișinău a rămas dep  it   i inaplicabilă.  nt rzierea ajustării legisla iei are drept consecin a generarea a noi situa ii de problemă.

De exemplu, în situa ia în care primarul se folose te de dreptul său de a contesta în instanța de contencios administrativ o decizie a consiliului pe care o consideră ilegală, acesta o face prin intermediul angaja ilor primăriei  mputernici i prin procur . Din cauza că consiliul municipal nu are o structură, un aparat de lucru care să exercite administrarea operativă a atribuțiilor sale, nu are un serviciu juridic distinct, acesta recurge la serviciile angaja ilor din cadrul Direc iei asisten   juridică a primăriei,  mputernici i prin procur  să-i reprezinte interesele în instanța de judecată.

 n această situa ie participarea reprezentan ilor subalterni primarului, care în procesul men ionat de ine calitatea de reclamant, este, cel pu in, nefirească  ntruc t impar ialitatea și obiectivitatea acestora poate fi lesne influen at  de către primar  i, cel mult, ilegală reie ind din prevederile Codului de procedură civilă care indică că persoanele juridice se sus in în instanța de judecată de către organele lor de administrare, care ac ioneaz  în limitele împuternicirilor atribuite prin lege, prin alte acte normative sau prin actele lor de

constituire, precum  i de către al i angaja i  mputernici i ai persoanei juridice, de către avoca i sau avoca i stagiaari.

De asemenea, urmează de apreciat critic dreptul primarului de a contesta deciziile consiliului, deoarece func ia de primar, care nu este obligator să de in  studii juridice, iar în ultimul timp a devenit una politică, ar fi unul corect, deoarece aceasta, potrivit Legii nr. 436 din 28.12.2006, o face Oficiul teritorial al C telariei de Stat în cazul în care consideră că un act emis de autoritatea administrației publice locale este ilegal, îl supune controlului de legalitate, urm nd procedura stabilită de lege.

De aici rezultă că Consiliul municipal Chișinău poate fi reprezentat în instan ele de judecată doar de propriii angaja i, iar pentru aceasta este necesar ca acesta să aibă un aparat de lucru propriu. Însă crearea acestei structuri a consiliului municipal va conduce, în primul r nd, la majorarea cheltuielilor, inclusiv de  ntre inere a personalului, precum  i la dublarea unor activita i ale aparatului de lucru al consiliului cu cele ale primăriei.

Considerăm că situa iile expuse, care con in note contradictorii în contextul politizării excesive a autoritaților publice locale, complică rela iile între subiec ii autonomiei locale, gener nd c ren e în activitatea lor  i în realizarea scopului  i intereselor colectivita ii respective.

 n acest context  i în vederea curmării divergen elor descrise mai sus, consider oportun de a atribui primăriei mai multe atribuții și competen e care ar permite acesteia să se transforme într-o structură care să asigure activitatea ambelor autorita i, iar serviciile subordonate consiliului, precum  i cele ale primarului să revină în subordinea primăriei.

BIBLIOGRAFIE

1. Carta Europeană „Exerci iul autonom al puterii locale,” Strasbourg, 1995.
2. Constitu ia Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. I din 12.08.1994.
3. Legea nr. 435 din 28 decembrie 2006 privind descentralizarea administrativă // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 29-31 din 02.03.2007.
4. Legea nr. 436 din 28 decembrie 2006 privind administrația publică locală // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 32-35 din 09.03.2007.

5. Legea nr. 431 din 19 aprilie 1995 privind statutul municipiului Chișinău // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 31-32 din 09.06.1995.

6. Legea privind administrația publică locală, nr. 186-XIV din 06.11.1998 // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 33-35 din 07.03.2002.

7. Legea nr. 768 din 02 februarie 2000 privind statutul alesului local // Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 34 din 24.03.2000.

8. Bivol E. Administrația publică din Republica Moldova: realități și concepții de dezvoltare. Chișinău: Tipografia Centrală, 2001, 147 p.

9. Creangă I., Uțică O. Organizarea administrativă a teritoriului. Chișinău: Ed. Universității de Studii Umanistice din Moldova, 2003.

10. Deliu T. ș. a. Ghidul alesului local. Chișinău: Ed. *Academiei de Administrare Publică*, 2007, 196 p.

11. Deliu T. Procesul decizional în administrația publică locală din Moldova. Chișinău: Ed. *Academiei de Administrare Publică*, 2001, 55 p.

12. Deliu T. Administrația publică locală în țările Europei Centrale și de Est. Chișinău: Ed. *Academiei de Administrare Publică*, 2001, 45 p.

13. Profiroiu M. Managementul strategic al colectivităților locale. București: Ed. *Economica*, 1994.

14. Sîmboteanu A. Reforma administrației publice în Republica Moldova. Chișinău: Ed. *Museum*, 2001.

15. Stelian I., Bădescu M., Neagu A. Administrația publică. București: Ed. *Lumina Lex*, 2002.

Prezentat: 12 iunie 2013.

E-mail: ap_groza@yahoo.com